

וקראת לשבת עונג

עלון חינוכי בפאקט באקאנט וביסולת פלאנו

גליון מס' 594

פרשת במדבר

ד' בסיון התשפ"א

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: shlomi1122@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ יצחק בן שרה ע"ה | לע"נ ר' שלום בן תמו תמר ז"ל | לע"נ ר' שמעון חי בן רחל רשל ע"ה

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף צוק"ל

סיפר רבי משה חבושה הי"ו:

"אני זוכר שפעם אחת הצעתי לו, אחרי שראיתי את החיבה הגדולה שלו לשירי הבקשות, שאני אלמד אותו לנגן בעוד. הוא מיד סרב, זה היה יותר מדי, בסך הכול מה שעניין את הרב היתה התורה, וכל השירה והזמרה היה רק מסביב.

"ובכל זאת", מטעים חבושה, "הרב עובדיה הוא עמקן, וכעמקן, הוא ניגש לכל נושא מהעומק.

אם היו ניגוני הסליחות שבאו מזמרים מצריים, אז הוא הכיר לעומק.

אם היו שירים חדשים שהבאתי לו מארצות ערב, הוא היה נותן לי ביקורת חותכת.

"עבד אל וואהב - זה טוב", הוא היה אומר, "אבל לא את השירים החדשים שלו, הוא כבר השתגע..."

אני הייתי בהלם מהיכן הוא מכיר את המלחין המצרי, אבל הוא תמיד הפגין שליטה בכל תחום. מדבר איתי על המוסיקה כבקי ורגיל. הייתי רגיל לכך אצלו."

למרן הגר"ע, היו סטנדרטים גבוהים בכל הקשור לשירת הבקשות.

"כשהיו מביאים לו חזן צעיר" מספר חבושה, "תמיד הוא היה יוצא בשן ועין.

תמיד היה שיר שהרב ביקש והוא לא הכיר, מילים שהוא לא זכר בעל פה והרב הזכיר לו.

אלא שהאופי של הרב היה כל כך אדיב, שהחזן לא היה שם לב, כי הרב היה עוטר אותם במחמאות ובברכות.

אבל בני הבית היו מבחינים בכך וצוחקים, הרב יכול ללמד הרבה מהחזנים הצעירים לא רק תורה ומוסר, אלא אפילו איך לשיר."

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום מאיר ואלק שלום"א

הפגנת היחיד

לפני כארבעים שנה היה רבי אחד הדור פנים, הרבי מווישווא זצ"ל, מטייל בכל יום לפנות ערב בשדרות רוטשילד בתל אביב.

אמרו שהוא עושה זאת בפקודת רופאיו, לצורך בריאותו. יום אחד הסביר, שיש לו שיקול נוסף בטיולו. אמר: "פעם, כאשר רצו לפרסם מוצר, היו שוכרים אדם, מלבישים אותו לוחות פירסום מלפנים ומאחור, והוא היה מטייל הלך ושוב על המדרכה, בין העוברים ושבים.

היודע אתה? יהודי עטור כיפה וציצית, שלא לדבר על זקן כובע ומעיל - הרהו מכריז בעצם הווייתו: ראו, עם ישראל חי, עוד אבינו חי, אני משתייך בגאווה ליהדות הנאמנה.

אבל יום אחד, עם בוא האביב, פסק הרבי מטיוליו בין הערביים. חששתי אולי חלה, ועליתי לביתו לשאול בשלמו. רווח לי כשראיתיו בריא ושלם. אזרתי עוז, ושאלתיו מדוע הפסיק עם "ההפגנה השקטה" שלו...

חיך, וציטט באוזני רש"י מפרשת השבוע, פרשת במדבר. משה רבינו ציוה לפקוד את הלוחים מבן חודש ומעלה. כתב רש"י: אמר משה לפני הקב"ה, איך אני נכנס לתוך אוהליהם כדי לדעת את מנין יונקיהם? אמר לו הקב"ה: עשה אתה את שלך, ואני אעשה את שלי, הלך משה ועמד על פתח האוהל. והשכינה מקדימה לפניו, ובת קול יוצאת מן האוהל ואומרת: "כך וכך תינוקות יש באוהל זה". לפיכך נאמר: "ויפקוד אותם משה על פי ה'".

אמר הרבי: באו וראה כמה הקפידה התורה על צנעת הפרט! בלעם קרא "מה טובו אהליך יעקב" כאשר ראה שאין פתחיהם מכוונים זה כנגד זה, ומשה רבינו רבם הנערץ של בני ישראל וראש שבט לוי, שואל איך יכול הוא להכנס אל האוהלים כדי לפקוד את הצאצאים. צנעת הפרט! והקדוש ברוך הוא מקבל דבריו, אומר שהוא צודק. אלא יעמוד בחוץ, והשכינה תודיע לו כמה נפשות מתגוררות באוהל!

אבל - המשיך הרבי ואמר - הציקה לי שאלה: מדוע להטריח את משה רבינו, ולהטריח כביכול את השכינה הקדושה. הלא היו יכולים לבקש מכל בני השבט מבוגרים וילדים, לצאת לרחבה שלפני אוהל מעוד ולערוך שם מפקד! אתה יודע מה למדתי מכאן? שכדאי להטריח כביכול את השכינה ואת משה רבינו, ובלבד שלא להורות לאנשים לצאת אל הרחוב...

נאנח הרבי ואמר: בפרט בימי הקיץ החמים, אין הרחוב סגולה ליראת שמים... ההליכה ברחוב טובה היא לגופי, אבל חוששני שבימי הקיץ תזיק לנשמתני...

מיני אז, בכל שנה בתחילת הקיץ, בפרשת "במדבר", נזכר אני בדבריו, ומשתדל למעט ביציאה אל הרחוב בימי הקיץ החמים...

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

איך מרגישים את מתיקות התורה?

בחור אחד שלא מצא מקומו בעולם הישיבות, והתמקם בקרנות הרחוב, בקש להכנס למרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל. לאחר שנכנס להפתעת הגבאים הוא מוציא תמונות של 'סטייק' ומצגיה להרב שטיינמן, ושואל 'הרב אוהב כזה סטייק?'

שאל אותו הרב: 'מה זה סטייק?', משיב לו הבחור, זה בשר אבל לא סתם בשר אלא 'הבשר' מאד מאד טעים, האם הרב רוצה שאביא לו כזה בשר לאכול, יש כאן חנות קרובה ואני יכול להביא לרב חתיכה משהו משהו. ענה לו הרב 'לא, אל תביא!'

שואל הבחור את הרב 'אולי הרב אוהב גלידה, אני יכול להביא חנות ברחוב הסמוך יש גלידות מאד טעימות....' הרב שטיינמן תמה מה רצונו של הבחור, הסתכל על הרב לוינשטיין ושאלו באידיש 'מה הבחור רוצה ממני?'

השיב הבחור מעומק ליבו: 'ראש הישיבה! אני מסתובב כבר עשר שנים בישיבות, ואין לי טעם בגמרא, אין לי טעם!! אומרים לי שיש טעם בלימוד, אבל אני לא מוצא שום טעם, רק בבשר וגלידה! הראש ישיבה רוצה אני יביא לו סטייק ויראה כמה זה מתוק וטעים!'

אמר לו הרב שטיינמן! אולי אתה יכול להגיד לי מה האוכל הכי מתוק שיש? הבחור התחיל לחשוב, והשיב: 'שהוא לא יודע כעת לומר בדיוק, אין לו כרגע מנוחת הנפש לחשוב על כל המאכלים הטעימים ולהחליט מה הכי מתוק.'

'אני כן יודע' השיב לו הראש ישיבה ברכות, 'האוכל הכי מתוק הוא הדבש! הוא הכי מתוק בבריאה, ואספר לך מה שהיה פעם בעירנו, יהודי קיבל אורח חשוב ורצה לכבדו, וכבדו בכפית דבש מתוק, הגיש לו, והאורח טעם ומיד אמר 'אי מר כלענה, זה מר, למה אתה אומר לי שזה מתוק?!' אמר לו בעל הבית אולי טעית ואני גם יטעם, והוא מכניס לפיו כפית דבש והנה מתוק מתוק! שואל המארח את האורח, 'תגיד לי האם יש לך פצעים בפה? כן השיב האורח 'יש לי פצעים בפה', אמר לו המארח 'עכשיו מובן, הדבש הוא מתוק, כל עוד אין פצעים בפה, אבל כשיש פצעים אז הוא הופך למר וכואב!'

אמר לו הרב שטיינמן, התורה היא מתוקה מדבש! אבל כל זה כשאוכלים אותה ואין פצעים בבפה, שאין דברים אחרים בראש! אבל כשיש דברים אחרים בפה ובראש אז לא מרגישים במתיקות הדבש ולפעמים הוא אפילו נהיה מר.

מתיקות התורה היא רק בריכוז כל מחשבתנו רק בה, בלי לחשוב על הבלי העולם הסובבים אותנו, רק אז נרגיש במתיקות העצומה של התורה.

מתיקות התורה היא רק בריכוז כל מחשבתנו רק בה, בלי לחשוב על הבלי העולם הסובבים אותנו, רק אז נרגיש במתיקות העצומה של התורה.

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"ולא יבואו לראות כבלע את הקודש ומתו". (ד', כ')

כידוע, חג השבועות יוצא בדרך כלל בין פרשת במדבר לפרשת נשא. ודוד המלך ע"ה נפטר בשבועות ע"י שהיה עוסק בתורה בלא להפסיק לרגע, והגיע המלאך להרגו. אך ראה שדוד דבוק בעץ החיים, שזו התורה, ואי אפשר להרגו. מה עשה המלאך? יצא לגינה והחל להזיז את העצים שבגינה, עד שדוד יצא לכיוון הגינה להוכיח את זה שמחלל שבת, ובניתיים נשברה המדרגה, ונפל ומת. ועל זה בא הפסוק לרמוז לדוד המלך על מיתתו וסיבתה, שזה שאמר הפסוק 'ולא יבואו לראות', לרמוז לדוד שגם אם תשמע דבר שאסור לעשותו בשבת - אל תלך ותוכיח, וכך תהיה לך חירות ממלאך המוות. ואם לאו - אזי כבלע את הקודש, שזה דוד המלך.

לכן כתוב אצלנו 'ולא יבואו לראות', שהטעם הוא דרגא תביר (מדרגה תישבר), לרמוז לנו שבגלל שהוא הלך לראות, המדרגה נשברה ומת. ואם נשאל למה דוד בכל זאת הלך, וכי הוא לא ידע את זה? אלא שדוד כבר נענש פעם אחת ולמד לקח. והיכן זה קרה? אמר דוד לקב"ה 'למה אומרים אלוקי אברהם, אלוקי יצחק ואלוקי יעקב, ולא אומרים אלוקי דוד?'

אמר לו הקב"ה 'אותם ניסיתי ואותך לא ניסיתי'. אמר דוד 'בחנני ה' ונסני'. אמר לו ה' 'אתה לא תצליח'. אמר דוד 'אף על פי כן'. אמר לו הקב"ה 'בסדר, ואני מגלה לך גם שזה יהיה בעריות' (סנהדרין ק"ז).

כשדוד המלך עמד מול הנסיון - ודאי שהוא יכול היה להתגבר על יצרו הרע, אלא שאמר לעצמו 'אם אתגבר - הרי אני מנצח את הקב"ה', וזו לא דרך ארץ שבשר ודם ינצח את מלכו של העולם'. ולכן עשה מה שעשה, וזה שאומר בתהלים 'והרע בעיניך עשיתי, למען תצדק בדבריך תזכה בשפטך'. והוא-הוא הנסיון של דוד. ולכן אם הוא יתגבר על היצר הרע של עריות, שהרי לבו חלל בקרבו.

גם כאן, כשדוד יכול לנצח ולא לצאת לחצר ולגינה - נזכר שאין חכמה נגד ה' יתברך, ועבירה זו עבירה, ומצווה זו מצווה. ואם הוא לא יצא להוכיח - הוא יעבור על הפסוק 'הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא'. למרות שדוד ידע שבדבר הזה הוא מסכן את נפשו ועתיד למות, אמר דוד המלך 'מוטב לי למות ולא לעבור על מצוות הוכח תוכיח'.

וכמה מוסר אנו חייבים ללמוד מדוד המלך להשתדל להוכיח כראוי בכל מאודינו, בכל נפשנו ובכל לבבנו. ואת השאר כבר הקב"ה יעשה, ויחזיר את כל עמו ישראל בתשובה, אמן.

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

אמונות חכמים (א)
אחד מהערכים הקריטיים שעל ההורים להנחיל

בבית, הוא הערך של אמונת חכמים. הרמב"ן בפרשת במדבר (א, מה) מעורר תמיהה: מה הצורך בידיעת מספרם המדויק של בני ישראל? לאיזה עניין הדבר נדרש? הקב"ה הרי יודע בדיוק מה מספר בני ישראל, גם ללא שום מניין. ואם נאמר שהמטרה היא כדי שמשמה ואהרן ידעו את מספרם המדויק של בני ישראל - לשם מה? הרמב"ן מביא שני הסברים: האחד, להודיע חסדו, שבשבעים נפש ירדו למצרים, ועתה הם כחול חים. טעם נוסף שבו אנחנו רוצים להתמקד, ונעתיק את לשונו הזהב: "כי הבא לפני אב הנביאים ואחיו קדוש ד' והונדע אליהם בשמו, יהיה זה לו בדבר הזה זכות וחיים... כי ישימו עליהם עינים לטובה יבקשו עליהם רחמים" ... אנו מגלים כאן דבר נפלא: כל עניין ספירת בני ישראל היה רק כדי שיזכו להיזכר אצל צדיקי הדור; ממש כמו קופות החסד בימינו... הכול בעצם לשם הזכרת השם

אצל צדיקים. הקב"ה רצה שכל אחד ואחד מעם ישראל יזכר לטובה לפני אדון הנביאים. יש כאן חינוך לעם ישראל מיד בעת התהוותם לעם: להעריך ולהוקיר את כוחם של צדיקים וגדולי תורה וכוח ברכתם. הדברים אינם נחלת חוג זה או אחר, אלא עניין הנוגע לכלל ישראל כבר מתקופת משה רבנו. כך אנחנו נכנסים לעניין חשוב, והוא החינוך לאמונת חכמים. מציאות ושמה: ציות חוננו על היסוד שמבהיר כי "ויאמינו בד' ובמשה עבדו" קשורים זה בזה; האמונה בד' קשורה באמונה בצדיקי וגדולי הדור - במשה עבדו; זה ללא זה אי אפשר. ההיסטוריה הוכיחה, שכל אלו שזלזלו באמונת חכמים, ילידיהם כבר זלזלו באמונת ד' רח"ל, כך שאין בזה פשרות. אנו אמונים על דברי חז"ל על הפסוק: "ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם" - דורשים חז"ל: "אין לך אלא כהן שבימך". אנו יודעים: "יפתח בדורו כשמואל בדורו". הוזהר הקדוש אומר כי איתפשטותא דמשה בכל דור ודור... הקב"ה הראה לאדם הראשון דור דור ודורשיו, דור דור ומנהיגיו. לכל דור יש ניסיונות משלו, אתגרים וקשיים משלו, ובכל דור יש 'משה רבנו' שאותו צריך לכבד. בנושאים אלו, כמו ברוב התחומים, ההצלחה בחינוך תלויה בעיקר בדוגמה האישית.